

SELETUSKIRI

regionaalministri määruse „Põllumajandusministri 23. oktoobri 2014. a määruse nr 90 „Toidu ekstraheerimislahusti suhtes esitatavad nõuded, ekstraheerimislahusti kasutamise tingimused ja viisid ning toidus lubatud jääksisalduse piirnormid“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaalministri määruse „Põllumajandusministri 23. oktoobri 2014. a määruse nr 90 „Toidu ekstraheerimislahusti suhtes esitatavad nõuded, ekstraheerimislahusti kasutamise tingimused ja viisid ning toidus lubatud jääksisalduse piirnormid“ muutmise“ eelnõu (edaspidi *eelnõu*) on välja töötatud toiduseaduse § 18 lõike 2 alusel.

Põllumajandusministri 23. oktoobri 2014. a määrusega nr 90¹ „Toidu ekstraheerimislahusti suhtes esitatavad nõuded, ekstraheerimislahusti kasutamise tingimused ja viisid ning toidus lubatud jääksisalduse piirnormid“ (edaspidi *määrus nr 90*) on kehtestatud toidu ja selle koostisosade tootmise korral kasutada lubatud ekstraheerimislahustid, nendes lubatud toksiliste elementide ja ühendite sisalduse piirnormid ning lahusti jääksisalduse piirnormid toidus. Määruse nr 90 muutmise on tingitud vajadusest võtta üle komisjoni direktiiv (EL) 2023/175². Ekstraheerimislahusti heksaani alternatiivina on edaspidi võimalik kasutada 2-metüüloksolaani. Põllumajandus- ja Toiduameti 30. oktoobri 2023. aasta andmete järgi kasutab Eestis üks käitleja ekstraheerimislahustit rasvatustatud valgutoote tootmisel. Normitehnilistel põhjustel esitatakse lisa uuesti terviktekstina.

Eelnõuga kavandatu toetab „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030“ alaeesmärgi „Tark ja kestlik põllumajandus, toidutootmine ja maaelu ning ohutu toit ja hoitud keskkond“ saavutamist, sest eelnõus kavandatu mõjutab kaudselt Eestis toodetava toidu ohutust ja kvaliteeti.

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi toiduohutuse osakonna nõunik Katrin Kempfi (625 6276, katrin.kempi@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi on eelnõule teinud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Diana Rammul (625 6259, diana.rammul@agri.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud sama osakonna peaspetsialist Heleri Piip (625 6165, heleri.piip@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu eesmärk on täiendada määruse nr 90 lisa ekstraheerimislahustite loetelu uue ekstraheerimislahustiga 2-metüüloksolaan, mida on võimalik kasutada ekstraheerimislahusti heksaani alternatiivina. Määruse nr 90 muutmisega tagatakse Euroopa Liidu nõuete ülevõtmine toidus kasutada lubatud ekstraheerimislahustite kohta.

Eelnõuga asendatakse määruse nr 90 paragrahvi 2 lõike 3 teises lauses sõnad „Ekstraheerimislahustid ja nende kasutamise tingimused“ tekstiosaga „Ekstraheerimislahustid, nende kasutamise tingimused ja nende puhtuse erikriteeriumid“ ning normitehnilist märkust¹ täiendatakse tekstiosaga „, direktiiviga (EL) 2023/175 (ELT L 25, 27.01.2023, lk 67–69)“. Eelnõuga muudetakse määruse nr 90 lisa, milles on esitatud ekstraheerimislahustid, nende

¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/125052018003>

² Komisjoni direktiiv (EL) 2023/175, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/32/EÜ seoses 2-metüüloksolaaniga (ELT L 25, 27.01.2023, lk 67–69)

kasutamise tingimused ja nende puhtuse erikriteeriumid ning toidus lubatud jääksisalduste piirnormid. Selguse huvides esitatakse lisa uue terviktekstina.

Eelnõuga täiendatakse määruse nr 90 lisa pealkirja sõnadega „ja nende puhtuse erikriteeriumid“ ja tabelit neljanda veeruga „Puhtuse erikriteerium“. Eelnõuga täiendatakse määruse lisa uue ekstraheerimislahustiga 2-metüüloksolaan, samuti selle kasutamise tingimuste, toidus lubatud jääksisalduse piirnormi ning puhtuse erikriteeriumitega. Potentsiaalselt kõige ohtlikumad lisandid furaan ja 2-metüülfuraan ei põhjusta ohutusprobleeme, kui nende sisaldus on kooskõlas eelnõus sätestatavate puhtuse erikriteeriumitega. 2- metüüloksolaani lubatakse kasutada ekstraheerimiseks rasvade, õlide või kakaovõi tootmise või fraktsioneerimise korral, samuti rasvatustatud valgutoodete ja jahu ning rasvatustatud teraviljaidude tootmise ning lõhna- ja maitseainete valmistamise korral looduslikust toorainest.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas komisjoni direktiiviga (EL) 2023/175, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/32/EÜ seoses 2-metüüloksolaaniga (ELT L 25, 27.01.2023, lk 67–69).

4. Määruse mõjud

Määruse nr 90 muutmise tagatakse komisjoni direktiivi (EL) 2023/175 ülevõtmine. Määruse rakendamisega ei kaasne otseseid sotsiaalseid mõjusid ega mõjusid keskkonnale, regionaalarengule, riigivalitsemisele, haridusele, kultuurile, spordile, infotehnoloogiale ja -ühiskonnale, siseturvalisusele ning riigikaitsele ega välissuhetele.

Mõju valdkond: mõju majandusele

Sihtrühm: muudatuse peamine sihtrühm on sellised tootjad, kes kasutavad ekstraheerimislahusteid rasvade, õlide või kakaovõi tootmise või fraktsioneerimise korral, samuti rasvatustatud valgutoodete ja jahu ning rasvatustatud teraviljaidude tootmise ning lõhna- ja maitseainete valmistamise korral looduslikust toorainest, kuid sihtrühm on ka selliste toodete kasutajad toiduainetööstuses. Põllumajandus- ja Toiduameti järelevalve infosüsteemi 8. augusti 2023. aasta andmete järgi on käitlejate üldarv Eestis 16 106. Ameti andmete järgi kasutab neist üks käitleja ekstraheerimislahustit rasvatustatud valgutoote tootmisel.

Avaldub mõju, selle ulatus ja sagedus: mõju ulatus on väike, kuna määruse rakendamisega ei kaasne käitlejatele lisakohustusi. Määruse rakendamisega kaasneb tootjatele võimalus kasutada eelnõus sätestatud tingimustel uut ekstraheerimislahustit rasvade, õlide või kakaovõi tootmise või fraktsioneerimise korral, samuti rasvatustatud valgutoodete ja jahu ning rasvatustatud teraviljaidude tootmise ning lõhna- ja maitseainete valmistamise korral looduslikust toorainest.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk on väike, kuna kavandatav muudatus ei too käitlejatele kaasa lisategevusi ega -kohustusi.

Mõju olulisus: mõju sagedus on väike, kuna uue ekstraheerimislahusti kasutamise võimaluse lisamisega ei kaasne tootjatele lisakohustusi. Kokkuvõttes on selle muudatuse mõju käitleja jaoks pigem positiivne, sest laiendab kasutada lubatud ekstraheerimislahustite valikuvõimalusi.

Mõju valdkond: sotsiaalsed mõjud

Sihtrühm: kavandatavad muudatused mõjutavad sellise toidu tarbijaid, mille tootmisel on ekstraheerimislahustina kasutatud 2-metüüloksolaani.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk on väike, kuna Euroopa Toiduohutusameti hinnangul³ ei põhjusta ekstrahent 2-metüüloksolaan ohtu, kui seda kasutatakse ettenähtud viisil ja kui järgitakse kavandatud jääkide piirnorme.

Mõju olulisus: mõju sagedus on väike, kuna uue ekstraheerimislahusti kasutamisega ettenähtud tingimustel ei kaasne riske tarbijate tervisele.

Kuna määrusel puudub oluline mõju, ei ole vaja koostada Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 65 lõike 2 kohast mõjude analüüsi ja esitada selle aruannet.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too endaga kaasa lisategevusi ega -kulusi riigieelarve vahenditest, samuti ei kaasne määruse rakendamisega tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras ehk kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Sotsiaalministeeriumile.

Eelnõu esitatakse arvamuse avaldamiseks järgmistele huvigruppidele: Eesti Toiduainetööstuse Liit, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda.

---

³ EFSA CEP Panel (The EFSA Panel on Food Contact Materials, Enzymes and Processing Aids), 2022. Scientific Opinion on the Safety assessment of 2-methyloxolane as a food extraction solvent. EFSA Journal 2022; 20(3): 7138